

Netradiční mezníky československých dějin?

Vzdělávací cíl: Žáci prostřednictvím informační tabule, která uvádí data vzniku, rušení a obnovování pomníku T. G. Masaryka, postupně reflektují politický a historický vývoj v Československu ve 20. století. Žáci diskutují, jaký dopad měly klíčové události na společenský vývoj v zemi a proč jsou na podstavci pomníku uvedeny jiné letopočty, než které znají z učebnic.

Klíčová slova: Československo, dějinné mezníky, pomník T. G. Masaryka, trvání a změna, historický význam, interpretace pomníku.

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 PROHLÍŽENÍ FOTOGRAFIE (5 min.)

Prohlížení objektu na fotografii pomocí lupy. Žáci diskutují o tom, která významná osobnost československých dějin může být na pomníku znázorněna.

K dispozici mají průvodní text: „Pomník znázorněný na fotografii je věnován významné osobnosti československých dějin. V průběhu 20. století byla socha několikrát zrušena a opětovně obnovována. Data na tabuli se vážou k významným historickým událostem, ke kterým došlo ve 20. století v Československu a jež měly dopad i na existenci tohoto pomníku.“

2 ZKOUMÁNÍ TEXTU A DAT (5 min.)

Prohlížení detailní fotografie průvodní tabule s konkrétními lety a zásahy, které se na pomníku uskutečnily.

3 INTERPRETACE DAT 1925 A 1940 (5 min.)

Odpovídání na otázky:

❓ Při které významné příležitosti byl pomník vztyčen? Památník vznikl při příležitosti narozenin T. G. Masaryka. Úzce také souvisí s koncem první světové války a se vznikem Československa roku 1918. Památník symbolizuje vznik a ideje Československa.

❓ Kvůli čemu mohl být podle vás v roce 1940 pomník zrušen? Československo bylo v průběhu druhé světové války rozděleno. Na území Čech a Moravy byl roku 1939 zřízen protektorát pod německou nadvládou. Na Slovensku vznikl samostatný Slovenský štát. Osoba na pomníku byla nepohodlná, protože symbolizovala jednotné Československo.

4 INTERPRETACE DAT 1946 A 1950 (5 min.)

Odpovídání na otázky:

❓ Co vedlo k obnově pomníku krátce po druhé světové válce? K obnově přispěly události roku 1945: konec války, zánik protektorátu Čechy a Morava a obnovení samostatného Československa.

❓ Z jakých důvodů se stala osoba na pomníku v padesátých letech nepohodlná? Po únoru roku 1948 převzala politickou moc v Československu komunistická strana. Osoba na památníku symbolizovala demokratickou tradici 1. ČSR a nevyhovovala již podmínkám nového režimu.

5 INTERPRETACE DAT 1968 A 1974 (5 min.)

Odpovídání na otázky:

❓ Jaké změny měly dopad na obnovu památníku v roce 1968? Pod tlakem společnosti byl komunistický režim nucen se liberalizovat. Zvolení Alexandra Dubčeka za hlavního tajemníka KSČ vedlo k vnitropolitickým změnám, které završily tzv. pražské jaro v roce 1968. Osoba na památníku připomínala 50. výročí vzniku Československa.

❓ Jaká se změnila situace po roce 1970 a proč byl památník následně zrušen? Vpád vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968 znamenal konec pražského jara a postupný začátek tzv. normalizace v Československu. V prosinci 1970 schválil ÚV KSČ text Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti, který se stal normou pro interpretaci událostí roku 1968. Osoba na památníku se stejně jako v padesátých letech stala nežádoucí.

6 INTERPRETACE ROKU 1990 A SOUČASNÉHO POSTOJE (5 min.)

Odpovídání na otázky:

❓ Proč osoba na pomníku v roce 1990 vyhovovala novým podmínkám? Oslabující vliv Sovětského svazu vedl k pádu komunistických režimů ve východním bloku a k sametové revoluci v Československu v listopadu 1989. Demokratický režim se hlásil k první republice, jejímž symbolem byla i osoba na pomníku.

❓ Jak myslíte, že jsou pomník a osoba, kterou připomíná, vnímány dnes? Žáci mohou rozvinout diskuzi o osobě na pomníku, o tom, jak je dnes vnímána a co by dělali v dnešní době se sochou oni.

6 ODHALENÍ T. G. MASARYKA (5–10 min.)

Prohlížení fotografie přední strany památníku za pomoci lupy.

Žáci mohou diskutovat o spojení významných událostí československé historie s lety ze zadní strany památníku na fotografii. Žáci diskutují, proč jsou na informační tabuli uvedena jiná data, než která v souvislosti s historickými mezníky 20. století znají z učebnic.